

Короткий огляд результатів основних і додаткових сесій Єдиного державного кваліфікаційного іспиту (станом на 1.09.2024)

Увазі освітянської спільноти пропонується короткий огляд підсумків апробаційних, основних і додаткових сесій Єдиного державного кваліфікаційного іспиту (далі – ЄДКІ) 2023-2024 рр.

Упродовж 2023-2024 рр. (з 16 листопада 2023 р. по 20 червня 2024 р.) було проведено 41 ЄДКІ, зокрема: 11 апробаційних, 15 нормативних та 15 – додаткових (перескладання).

Узагальнені звіти за всіма іспитами можна переглянути у вільному доступі за посиланням: [Відкрита інформація 2024 | Державна установа «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»](#).

У цій статті зведено та коротко описано основні результати нормативних та додаткових іспитів ЄДКІ, а також деякі тенденції, видимі під час аналізу результатів тестування як інструменту вимірювання результатів навчання.

1. Результати нормативних ЄДКІ, осіб (18.05.2023 – 28.05.2024)

Спеціальність	Зареєстровані на іспит	Склало	Не склало	Не з'явилося
281 Публічне управління та адміністрування	592	429	92	64
211 Ветеринарна медицина	829	676	34	119
212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза	77	71	2	4
281 Публічне управління та адміністрування	4761	4311	78	377
211 Ветеринарна медицина	421	353	43	25
212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза	39	22	6	11
081 Право та 293 "Міжнародне право	9826	8300	987	539
125 Кібербезпека	2130	1809	157	173
211 Ветеринарна медицина	842	695	90	58
212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза	109	98	6	5
274 Автомобільний транспорт	1167	984	73	113
275.01 Транспортні технології на морському транспорті	232	174	18	40
275.02 Транспортні технології на залізничному транспорті	276	249	11	16
275.03 Транспортні технології на автомобільному транспорті	1206	1073	53	84
275.04 Транспортні технології на повітряному транспорті	151	126	15	10

Тенденція 1: майже за всіма спеціальностями та освітніми рівнями кількість осіб, що склала ЄДКІ з першої спроби, становила $\frac{2}{3}$ або більше кількості осіб, що зареєструвалися на проходження іспиту. За кожною спеціальністю та освітнім рівнем

відмічено певну кількість осіб, що зареєструвалися, проте не з'явилися на іспит (4,6 – 28,2 %).

Для більш наочного порівняння результатів ЄДКІ за обсягом участі у іспиті (склали / не склали, кількість осіб, що не з'явилися на іспит), ці дані обраховано у відсотках, де за «точку відліку» прийнято кількість осіб, зареєстрованих на іспит (рис. 1).

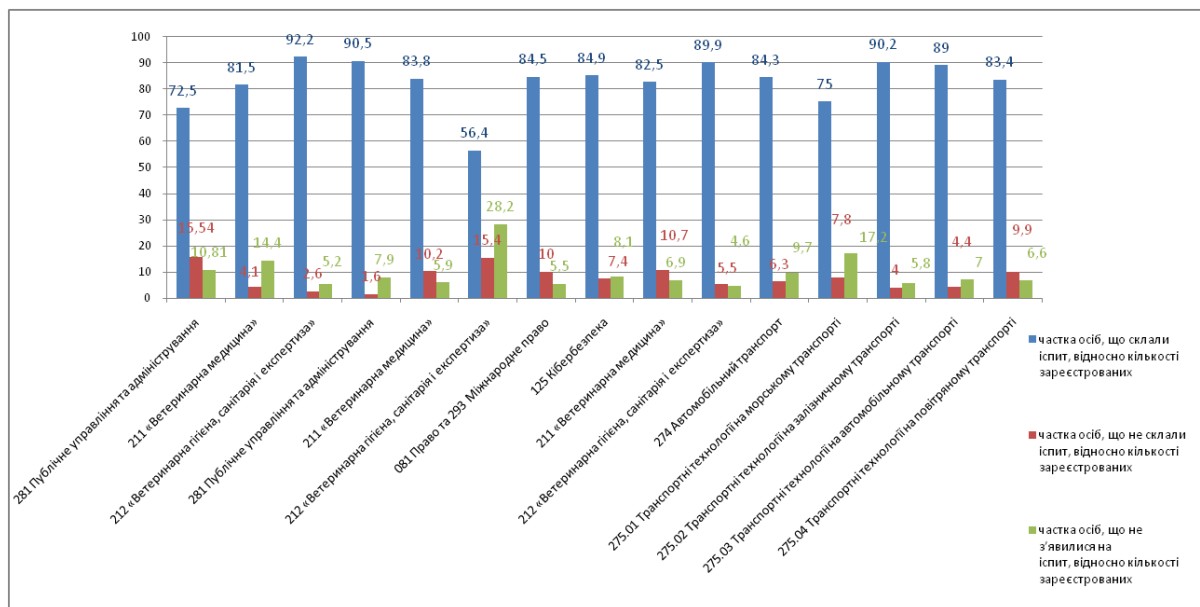

Рис. 1. Результати проходження 15 нормативних ЄДКІ за різними спеціальностями та освітніми рівнями порівняно з кількістю осіб, що зареєструвалися на здачу відповідних іспитів, % (18.05.2023 – 28.05.2024)

Максимум нескладеного нормативного ЄДКІ з першої спроби становить 15,5 %, мінімум – 1,6 %. Максимум неявки на іспит – 46 %, мінімум – 28,6 %.

Обсяг участі у додаткових сесіях ЄДКІ (перескладання) наведено у табл. 2.

2. Результати додаткових сесій ЄДКІ (перескладання)

Спеціальність	Кількість зареєстрованих на іспит	Склало	Не склапо	Не з'явилося
281 Публічне управління та адміністрування	25	23	1	1
211 Ветеринарна медицина	74	55	11	8
212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза	6	3		3
281 Публічне управління та адміністрування	240	191	18	41
081 Право та 293 Міжнародне право	1084	623	396	97
211 Ветеринарна медицина	38	24	10	4
212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза	17	8	2	7
125 Кібербезпека	211	122	59	37

211 Ветеринарна медицина	116	77	21	19
212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза	7	4	2	2
274 Автомобільний транспорт	96	41	37	20

Порівняння кількості здобувачів (склали / не склали / не з'явилися для участі у повторній сесії ЄДКІ) має вигляд (рис. 2):

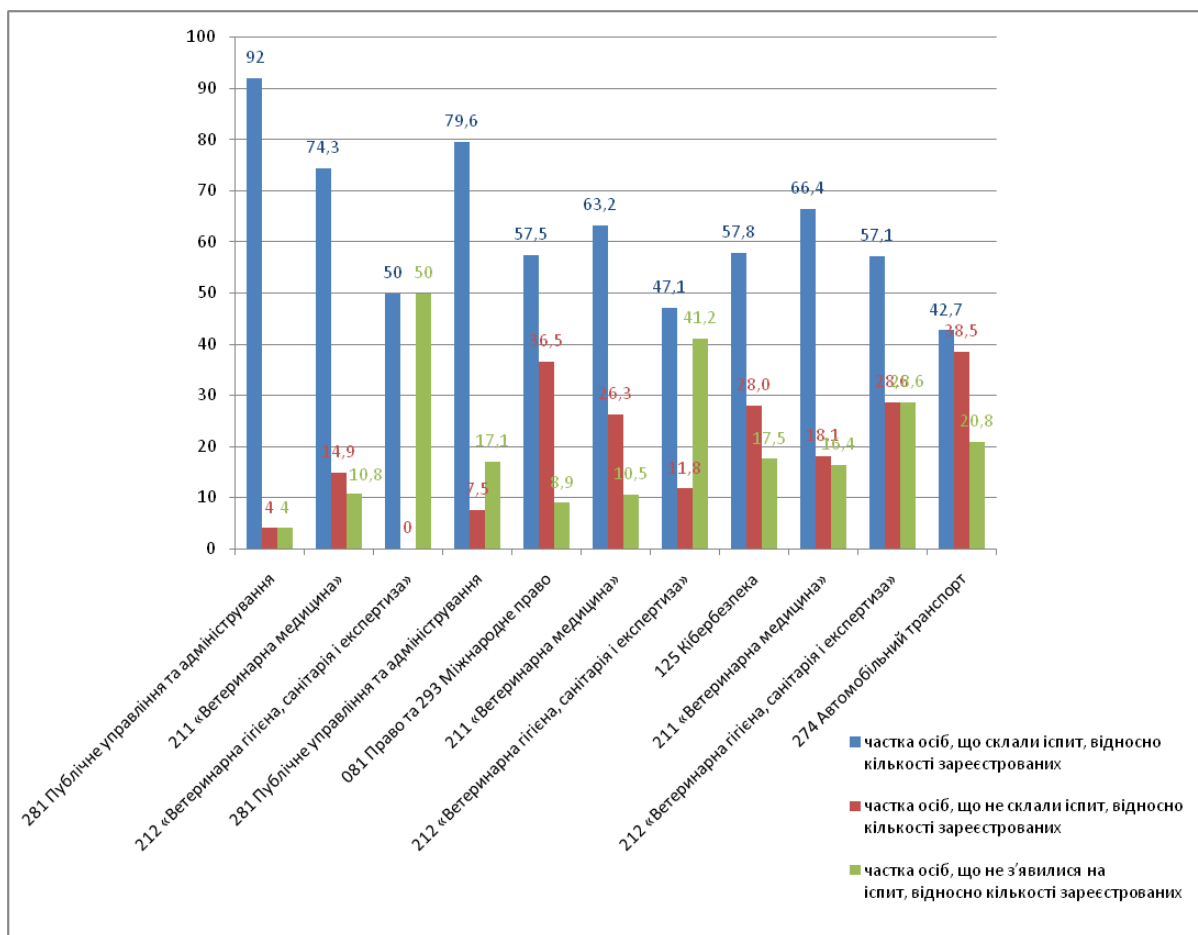

Рис. 2. Результати перескладання 11 ЄДКІ за різними спеціальностями та освітніми рівнями порівняно із кількістю осіб, що зареєструвалися на складання відповідних іспитів, % (15.06.2023 – 13.06.2024)

У додатковій сесії максимум успішного складання іспиту становить 92 % учасників (у нормативній сесії показник є дуже схожим – 92,2 %), мінімум складання – 42,7 %.

Водночас максимум повторного нескладання – 38,5 % осіб від кількості зареєстрованих на перескладання осіб.

І так само, як і у нормативній сесії, подекуди значною (до 50 %) є частка осіб, що не з'явилися для перескладання іспиту. Нагадаємо, що у нормативній сесії максимум неявки становив 28,2 %.

Тести за різними спеціальностями та освітніми рівнями містили від 100 до 150 тестових завдань. Після тестування, аналізу результатів та розгляду їх на засіданнях

фахових експертних комісій з причини некоректного, нечіткого формулювання завдань, невідповідності програмі кваліфікаційних іспитів частину тестових завдань виключали з підрахунку результатів.

Тенденція 2: Від 3% до 9% тестових завдань було виключено після розгляду результатів ЄДКІ на засіданнях фахових комісій, з подальшим перерахунком індивідуальних результатів тестування.

Ще одна тенденція виявилася під час аналізу результатів нормативних ЄДКІ після дискваліфікації дефектних завдань, проведених з 16.11.2023 по 20.06.2024.

Унаочнення співставлених величин максимальних фактично набраних балів, середніх балів відносно максимально можливих балів за відповідними спеціальностями наведено на рис. 3.

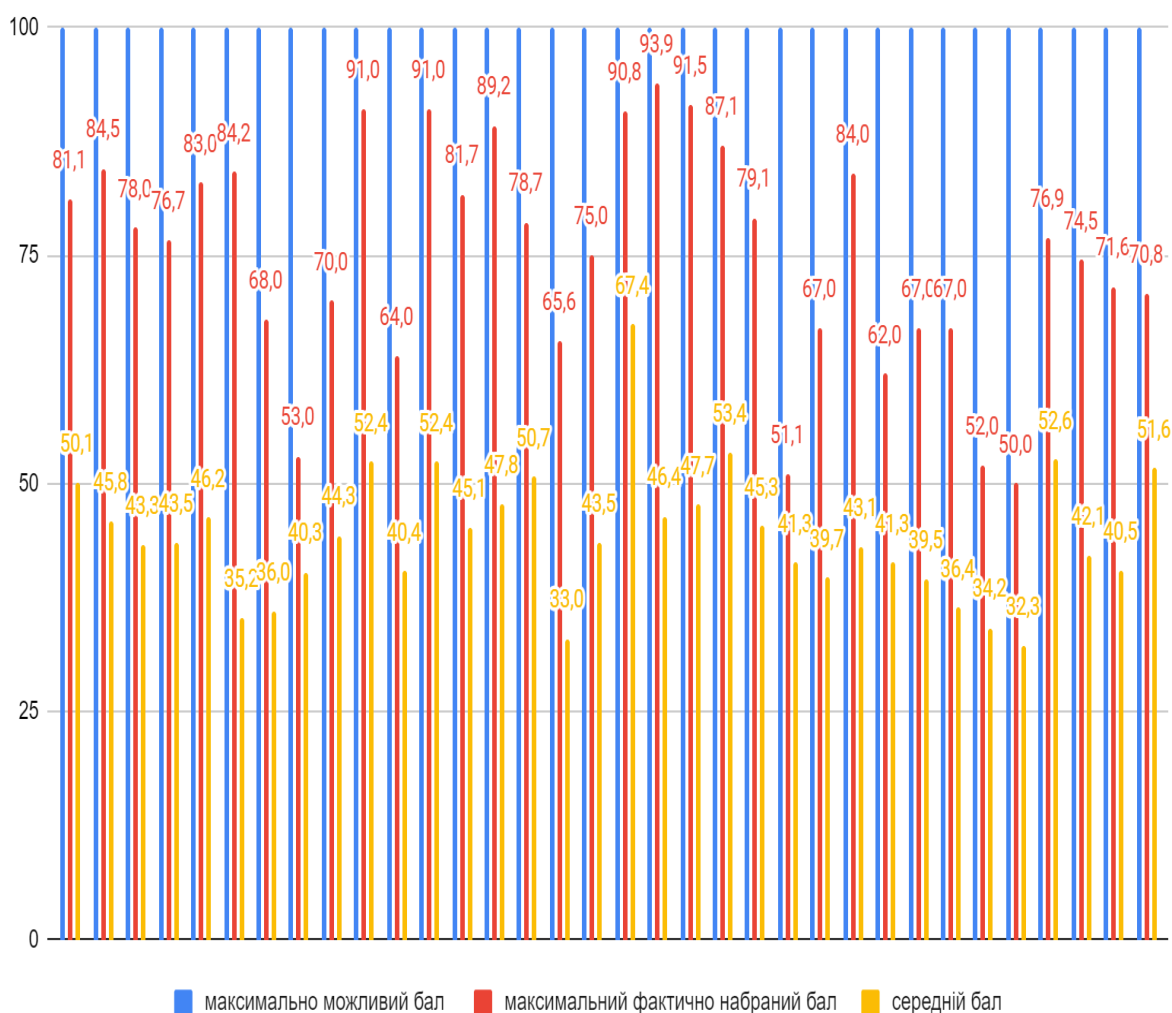

Рис. 3. Середні бали здобувачів порівняно з максимально можливими та максимальними фактично набраними балами

Як бачимо з графіка, середні бали у багатьох випадках значно відрізнялися від величини максимальних фактично набраних балів.

Середні бали лише двох іспитів становили 42-49 % від максимальних фактично набраних балів. У 20 іспитах середній бал становив 50-60 %, в 9 – на рівні 60-70 %, а в 3 – 70-80 % від максимальних фактично набраних балів.

Тенденція 3: максимальний фактично набраний бал після дискваліфікації дефектних тестових завдань становив **88-97 %** від максимально можливого бала. Середні бали більшої частини іспитів становили 50-60 % максимальних фактично набраних балів.

Порівняння порогових та максимальних можливих балів у % у розрізі окремих ЄДКІ наведено на рис.4.

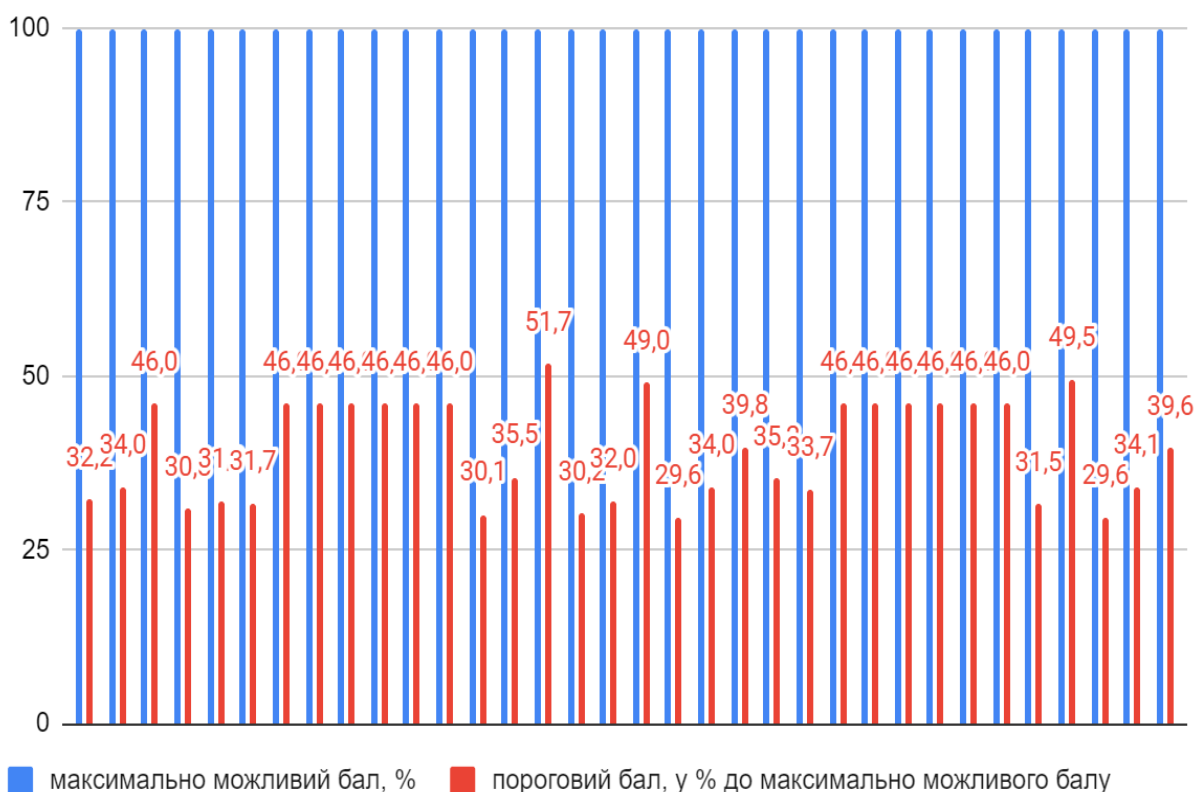

Рис. 4. Співвідношення порогових та максимально можливих балів у розрізі різних спеціальностей та освітніх рівнів, %

Величина порогового бала відрізнялася для різних іспитів. Діапазон показника є досить широким: від 29,6 до 49,5 % від максимально можливого бала.

У деталізованому вигляді подолання порогу у найбільшій кількості ЄДКІ (15 іспитів) передбачало набрання 46 із 100 балів. Дещо менша кількість ЄДКІ (10) передбачала успішне складання за умови набрання:

у одному іспиті – 31 бал із 92; у трьох іспитах – 32 із 91, із 94, із 100; у двох іспитах – 33 бали із 97, із 93; у двох іспитах – 37 із 120, із 93; у двох іспитах – 38 із 120, із 96 максимально можливих балів.

Лише у 6 іспитах необхідно було набрати: 28 балів із 93 (1), 29 із 96, 98, 100 балів (4), 30 із 88 (1).

Тенденція 4: найбільша кількість ЄДКІ (15) передбачала подолання порогу за умови набрання 46 % від максимально можливих балів за іспит.

Окреслені вище тенденції закономірно викликають інтерес до застосовуваних тестів, як до інструментів оцінювання результатів навчання з позиції їх складності, розподільчої здатності, надійності, валідності.

Перелічені показники було розраховано в рамках СТТ (класичної теорії тестів) щодо продемонстрованих рівнів компетенцій протестованих осіб у розрізі предметів програм тестувань.

Виходячи із класичних основ щодо оцінювання валідності висновків за результатами тестування тестів (придатності слугувати інструментом перевірки результатів навчання) за характеристиками складності та розподільчої здатності, ми отримали такі показники (рис. 6):

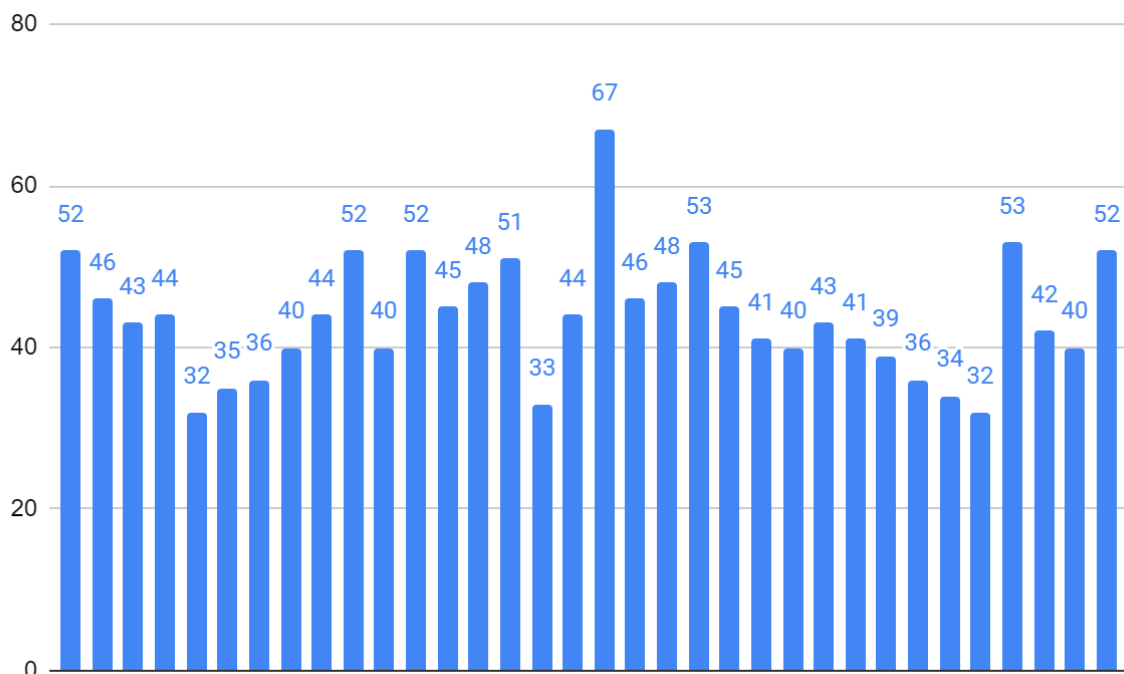

Рис. 6. Складність тестів за спеціальностями (34 ЄДКІ, 16.11.2023 - 20.06.2024)

Виходячи з постулату, що складність тесту має відповідати такому рівню, щоб середня особа, що тестується, правильно відповіла приблизно на половину завдань, то, за нашим аналізом, у 10 ЄДКІ складність тестів перебуває у діапазоні 45-55%. У більшості ЄДКІ (23) цей показник є меншим, за винятком лише одного (67 %).

Під час оцінювання розподільної здатності тестів, як можливості достовірно розрізняти суб'єктів тестування з різним рівнем знань, було використано коефіцієнт

альфа Кронбаха, який для тестів з достатньою розподільною здатністю має дорівнювати або перебільшувати 0,3. За розрахунками, у 28 тестах показник є меншим за 0,3, у 6 – більше або дорівнює 0,3.

Із результатів розрахунків складності та розподільчої здатності ми маємо таку надійність тестів (табл. 5). Наводимо розрахункові дані надійності поряд із відповідними нормативними вимогами¹.

5. Оцінка тестів щодо надійності та валідності у діапазонах коефіцієнта кореляції

Величина коефіцієнта кореляції	Надійність	Валідність	Кількість тестів ЄДКІ у діапазоні
0,9-0,99	Відмінна	Відмінна	1
0,85-0,89	Дуже добра	Відмінна	8
0,8-0,84	Добра	Відмінна	10
0,75-0,79	Задовільна	Відмінна	7
0,7-0,74	Мало задовільна	Добра	5
0,6-0,69	Сумнівна	Добра	2
0,4-0,49	Зовсім незадовільна	Задовільна	1

Узагальнення описаних тенденцій та короткі висновки:

Тенденція 1: близько $\frac{2}{3}$ осіб, що зареєструвалися на ЄДКІ, склали іспит з першої спроби.

Тенденція 2: 3-9 % тестових завдань було дискваліфіковано як дефектні.

Тенденція 3: після дискваліфікації дефектних тестових завдань максимальні фактично набрані бали становили 88-97 % від величини максимально можливих балів.

Тенденція 4: величини порогового бала у іспитах за різними спеціальностями та рівнями освіти відрізнялися.

Тенденція 5: надійність більшості тестів є відмінною, а валідність – відмінною та доброю.

Коротко підсумовуючи отримані результати, можна констатувати, що в процесі пошуку чітких та об'єктивних критеріїв результатів навчання ми розглядаємо тестові завдання Єдиного державного кваліфікаційного іспиту як стандартизований інструмент, що містить критеріально-орієнтовані тести навчальних досягнень.

¹ Моніторинг рівня навчальних досягнень з використанням інтернет-технологій: монографія / за ред. В.Ю. Бикова, Ю.О. Жука. Київ : Педагогічна думка, 2008. 128 с.

Це дає змогу отримати з певним ступенем довіри інформацію про якість освіти, визначити здатність здобувачів освіти приймати відповідальні рішення.

Подальша робота фахівців із розроблення тестових завдань, їх рецензування може бути спрямована на закладення у завдання можливостей щодо кількісного вимірювання засвоєння фактів, понять, взаємозв'язків, оцінок та правил (фактичні знання), а подекуди й прогностичні (тести, орієнтовані на стратегію прийняття рішень у предметній галузі (стратегічні знання)).

У подальшому передбачається, що сертифікаційна функція ЄДКІ, тобто оцінювання відповідності рівня досягнень результатів навчання вимогам освітніх стандартів збережеться. Така форма контролю може бути удосконалена для забезпечення діагностичної та моніторингової функцій забезпечення якості освітнього процесу.